

Учебен план на EASO

февруари 2016 г.

European Asylum Support Office

Учебен план на EASO

февруари 2016 г.

SUPPORT IS OUR MISSION

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2016 г.

Print ISBN 978-92-9494-080-3 doi:10.2847/319495 BZ-02-15-933-BG-C
PDF ISBN 978-92-9494-071-1 doi:10.2847/214524 BZ-02-15-933-BG-N

© ЕВРОПЕЙСКА СЛУЖБА ЗА ПОДКРЕПА В ОБЛАСТТА НА УБЕЖИЩЕТО, 2016 Г.

Съдържание

Въведение към учебния план на EASO	5
Какво представлява учебният план на EASO?	6
Кой може да използва учебния план на EASO?.....	7
Схема на обучение за служители в областта на убежището.....	8
Основни модули за други целеви групи.....	9
Как се използва механизмът за наблюдение на учебния план на EASO?	10
Как мога да получа допълнителна информация за учебния план на EASO?	11
Списък на модулите от учебния план на EASO:	12
Модул „Включване“	13
Модул „Техники на интервюиране“	14
Модул „Оценка на доказателства“	14
Модул „Интервюиране на лица в уязвимо положение“	15
Модул „Интервюиране на деца“	15
Модул „Информация за държавата на произход“	16
Модул „Обща европейска система за убежище“	17
Основни права и международна закрила в модула за ЕС	17
Модул „Пол, полова идентичност и сексуална ориентация“	18
Модул „Изключване“	18
Модул „Прекратяване на закрилата“	19
Модул „Директива за процедурите за предоставяне на международна закрила“.....	20
Модул „Регламент от Дъблин III“	20
Модул „Условия на прием“	21
Модул за ръководители.....	21
Въведение в дидактиката	21

„Ученето е опит. Всичко друго е просто информация.“

Алберт Айнщайн

Въведение към учебния план на EASO

Учебният план на EASO, чието правно основание е член 6 от Регламента за EASO (Регламент (ЕС) № 439/2010), е инструмент за подкрепа, предлагаш на държавите членки възможността да повишат капацитета и качеството си в рамките на своите национални служби в областта на убежището. Той е също така инструмент за засилване на практическото сътрудничество между държавите членки, който същевременно допринася ефективно за прилагането на Общата европейска система за убежище (ОЕСУ), създадена в Хагската програма, а след това и в Стокхолмската програма. EASO прие стратегия за обучение (публикувана на уебсайта на уебсайта на EASO www.easo.europa.eu), чиято цел е да определи принципите и процедурите, от които EASO ще се ръководи при изпълнението на своя мандат за предоставяне на обучение, предвиден в член 6 от нейния учредителен акт: Регламент (ЕС) № 439/2010:

„Службата за подкрепа създава и разработва курсове за обучение, достъпни за членовете на всички национални администрации и съдилища и трибунали, както и за националните служби в държавите членки, компетентни в областта на убежището. (...) Службата за подкрепа разработва такива курсове за обучение в тясно сътрудничество с органите в областта на убежището на държавите членки и, при необходимост, използва експертния опит на академичните институции и други компетентни организации. Предложеното обучение е от високо качество и определя ключови принципи и най-добри практики, за да се спомогне за сближаването на административните методи и решения, както и правната практика, при пълно зачитане на независимостта на националните съдилища и трибунали.“

Какво представлява учебният план на EASO?

- Обща система за професионално обучение, разработена основно за служителите в областта на убежището и за други професионалисти в тази област във всички държави от ЕС+.
- Система за професионално обучение, която се състои от поредица от интерактивни модули, засягащи цялата област на международната закрила, и разработена в рамките на Конвенцията за бежанците от 1951 г. и нейния Протокол от 1967 г., правните инструменти на Общата европейска система за убежище, както и други относими международни и европейски законодателни актове.
- Изготвен от екипи експерти от различни държави от ЕС+ с подкрепата на референтната група на EASO.
- Основаващ се на интегрирана методология за учене, даваща възможност както за теоретичен, така и за практически подход посредством съчетаване на метода на електронното обучение и присъствените занятия. Учебният материал се основава на проучване на опита и насърчава добрите практики в областта на международната закрила.
- Възприета е методология на принципа „обучение на обучаващи лица“ в помощ на развиването на умения, знания и компетентности на обучаващите лица, които след завършване на даден учебен модул ще могат да обучават служители в националните администрации, създавайки мултиплициращ ефект.
- Учебният материал е разработен на английски език и държавите от ЕС+ имат възможността да преведат материала на националните си езици.

Кой може да използва учебния план на EASO?

- Учебният план следва да се използва в целия ЕС главно като постоянно подпомагащо средство, но той може да се използва също на *ad hoc* основа в рамките на мерки за неотложна или специална подкрепа в отговор на конкретни ситуации.
- Учебният план може да бъде насочен и към други заинтересовани страни, като други съответни национални органи в държавите от ЕС+, агенции на ЕС, ВКБООН, академични кръгове, съответни организации на гражданското общество и трети държави съгласно стратегията за външни действия на EASO¹. Достъпът до учебните дейности се предоставя конкретно за всеки отделен случай и зависи от нуждите на държавите от ЕС+ и разполагаемите човешки и финансови ресурси.
- С цел да даде препоръка за използването на учебния план на EASO, Агенцията разработи **схема на обучение** с набор от основни модули, модули за напреднали и избираеми модули. Основните модули предлагат на обучаваните едно и също основно обучение, създавайки общи равнопоставени условия за конкретна целева група. Модулите за напреднали и избираемите модули помагат на обучаваните да повишат своето равнище на специализация.
- Досега са установени пет целеви групи: служители в областта на убежището (основна целева група за учебните модули на EASO), ръководители на звена по въпросите на убежището, изследователи в областта на ИДП и служители по приемането. Специална схема на обучение беше разработена за целевата група на служителите в областта на убежището и бяха определени основните модули за останалите четири целеви групи.

¹ <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-External-Action-Strategy.pdf>

Схема на обучение за служители в областта на убежището

ОСНОВНИ МОДУЛИ

- Включване
- Техники на интервюиране
- Оценка на доказателства

МОДУЛИ ЗА НАПРЕДНАЛИ

- Интервюиране на лица в уязвимо положение
- Интервюиране на деца
- Информация за държавата на произход
- Обща европейска система за убежище
- Основни права и международна закрила в ЕС
- Пол, полова идентичност и сексуална ориентация
- Изключване

ИЗБИРАЕМИ МОДУЛИ

- Прекратяване на закрилата
- Директива за процедурите за предоставяне на убежище
- Регламент от Дъблин III
- Прием
- Модул за ръководители

- Въведение в дидактиката

Основни модули за други целеви групи

Как се използва механизмът за наблюдение на учебния план на EASO?

- EASO разработи специален механизъм: „кабината за наблюдение“ на EASO за наблюдение и оценка на изпълнението на учебните дейности на EASO на равнището на ЕС, както и на национално равнище.
- „Кабината за наблюдение“ предоставя набор от средства за събиране на статистически данни и анализ на количествена информация, както и за онагледяване на резултатите от прилагането на средствата на EASO за обучение. Кабината подпомага също така държавите членки в процеса на определяне и поддържане на техните национални цели в областта на професионалното обучение, насочени към обучението, провеждано от EASO.
- EASO публикува ежегодно Отчет за обучението относно изпълнението на учебния план на EASO на европейско и национално равнище.

Как мога да получа допълнителна информация за учебния план на EASO?

Ако се интересувате да научите повече за учебния план на EASO, можете да се обърнете към training@easo.europa.eu.

Списък на модулите от учебния план на EASO:

- Включване
- Техники на интервюиране
- Оценка на доказателства
- Интервюиране на лица в уязвимо положение
- Интервюиране на деца
- Информация за държавата на произход
- Обща европейска система за убежище
- Основни права и международна закрила в ЕС
- Пол, полова идентичност и сексуална ориентация
- Изключване
- Прекратяване на закрилата
- Директива за процедурите за предоставяне на убежище
- Регламент от Дъблин III
- Приемане
- Модул за ръководители
- Въведение в дидактиката

Модулите от учебния план на EASO са допълнени от наръчник за обучаващи и учебен наръчник. Наръчникът за обучаващи има за цел да помогне на обучаващите при занятията за „обучение на обучаващи лица“ и национално обучение. Учебният наръчник е допълнителен инструмент, разработен за определени модули, и служи като помощно средство за тези, които вече са приключили работата си по съответния учебен модул. Той освен това съпътства работещите в областта на международната закрила в ежедневната им работа, тъй като съдържа основните елементи на учебния материал в обобщен вид.

Модул „Включване“

В рамките на модул „Включване“ се предоставя обучение, свързано с тълкуването и прилагането на Женевската конвенция от 1951 г. и със съотношението между тази конвенция и преработената Директива за признаването на ЕС.

Въз основа на структуриран и интерактивен метод в рамките на този модул се представят определенията за бежанец и основанията за предоставяне на субсидиарна закрила. Освен това се разясняват основни термини, например „преследване“, във връзка както с Наръчника на ВКБООН, така и с преработената Директива за признаването; основанията съгласно Конвенцията, както следва: раса, религия, националност, политическо мнение и принадлежност към определена социална група; връзката между преследването (основателни опасения) и основанията съгласно Конвенцията; основният принцип на забрана на връщането (*non-refoulement*) и други важни елементи за признаването на статут на бежанец или на лице, на което е предоставена субсидиарна закрила.

При завършване на обучението участниците ще са усвоили знания за основни понятия и ще са подготвени да прилагат тези понятия въз основа на практически казуси.

Модул „Техники на интервюиране“

Интервюто с кандидата за международна закрила е един от основните елементи на процедурата за предоставяне на убежище. Информацията, получена при личното интервю, изпълнява в повечето случаи главна роля при разглеждане на молбата. Този модул е разработен с цел да бъдат подпомогнати служителите в областта на убежището да придобият знанията, уменията и нагласите, които са им необходими за професионално провеждане на лични интервюта.

Модулът представя теоретичните аспекти и приложимото законодателство от гледна точка на практиката. Той насърчава използването на метода на структурираното диалогично интервю и води участващия през отделните етапи от правилна подготовка до дейностите, които могат да станат необходими след интервюто. Интерактивният метод на обучение дава също възможност за практикуване на различни умения за интервюиране при специфични сценарии.

По-подробни специализирани знания по темата за интервюирането могат да се придобият посредством модулите „Интервюиране на деца“ и „Интервюиране на лица в уязвимо положение“.

Модул „Оценка на доказателства“

Този модул поставя ударението върху процеса на оценка на доказателствата като основен метод за установяване на релевантните факти по конкретен случай въз основа на събиране, проверка и сравняване на наличните доказателства.

Той изхожда от разбирането, че сходните случаи следва да се третират по сходен начин, справедливо и последователно. В основата му е структуриран подход към оценката на доказателствата, който може да сведе до минимум риска от субективност в отделните случаи. Модулът предоставя на участниците знанията, уменията и нагласите, необходими за практическото прилагане на този структуриран подход. Той ги води през етапите на събиране на информация, оценка на достоверността и на риска; и им помага да усвоят допълнителни знания и умения за изготвяне на важните елементи на решението. Модулът представя теоретичните аспекти и приложимото законодателство от гледна точка на практиката и дава възможност да се учи чрез прилагането им в конкретни сценарии.

Модул „Интервюиране на лица в уязвимо положение“

Положението на лицата, търсещи международна закрила, се характеризира с присъщ елемент на уязвимост. С оглед на конкретните обстоятелства на своето положение обаче някои кандидати са особено уязвими в процеса на определяне на необходимостта от международна закрила. Заболявания и травмиращи преживявания, засегнали кандидатите в държавата на произход, по време на пътуването и дори в приемащата държава, могат да окажат въздействие върху обема и качеството на информацията, която те могат да предоставят по време на личното интервю. За служителите в областта на убежището е от решаващо значение да разполагат със знанията, уменията и нагласите, които са им необходими, за да определят и предприемат мерки за задоволяване на специалните процесуални потребности на такива кандидати.

Този модул за напреднали развива материала, разгледан в рамките на модула „Техники на интервюиране“. Той прилага същия метод за структурирано диалогично интервю, като се спира върху специфичните елементи, които трябва да се вземат под внимание при интервю с кандидат със специални потребности. Освен това модулът поставя акцент върху придобиване на специализирани знания относно показателите за уязвимост, умствените и физическите увреждания, и предоставя съвети за справяне с трудни ситуации, както и за задоволяване на потребностите на самия интервюиращ.

Модул „Интервюиране на деца“

Служителите, които интервюират деца, трябва да притежават специални умения и знания, тъй като възприятието на децата за света, тяхната памет и чувството им за време се различават значително от тези на възрастните. Поради това е особено важно служителите в областта на международната закрила да разбират напълно тези различия, когато провеждат лично интервю с дете.

В рамките на този модул е отделено специално внимание на принципа на защита на върховния интерес на детето, който трябва да има първостепенно значение при изпълнение на дейности, засягащи деца.

Целите на обучението по този модул са, както следва: участниците да придобият знания и умения, свързани с етапите на развитието на децата, да усвоят специфични техники за интервюиране на деца и да придобият знания и умения за оценка на информацията, предоставена от деца.

Този модул също се основава на метода на структурираното интервю, разгледан в основния модул „Техники на интервюиране“. Той има за цел да помогне на служителите в областта на убежището да придобият умения да провеждат лични интервюта, като проявяват чувствителност и съпричастност и отчитат по подходящ начин възрастта и нивото на зрялост на детето, културните особености и последствията от преживени травми и/или страдания.

Модул „Информация за държавата на произход“

ИДП е фактическа информация за държавата на произход на кандидата за международна закрила, използвана от служителите в областта на убежището и от други участници в процеса за извършване на оценка на исканията за международна закрила.

Тя включва широк обхват от информация, свързана с държавата на кандидата, като: правна уредба, културна и социална сфера, политически контекст, география, хуманитарни условия, практики в областта на правата на човека или положение със сигурността.

ИДП е важно средство за определяне на основанията за международна закрила на различните етапи на процедурата (за подготовка или провеждане на интервюто, както и в процеса на вземане на решение). ИДП може да послужи също като основа за развитие на политиката.

Основната цел на този модул е участниците да осъзнаят решаващото значение на ИДП и нейните ограничения, както и да научат за въпросите, източниците, проучването и изготвянето на ИДП. Обучаваните получават възможност да се запознаят със стратегии и умения за проучване, видовете източници и дейността по оценка на източниците.

Участниците се запознават и със стандартите за качество на ИДП и се обучават да прилагат тези стандарти при проучване и изготвяне на ИДП.

Модул „Обща европейска система за убежище“

В този модул участниците се запознават с общ преглед на общата европейска система за убежище (ОЕСУ), като се поставя акцент върху правните и практическите развития в областта на международната закрила в ЕС. Модулът има за цел повишаване на осведомеността на държавните служители и на други лица, работещи в областта на убежището, за да създаде възможност за развитие на общо разбиране за тяхната роля като основни действащи лица за прилагането на ОЕСУ в практиката и за прилагане на подход „отдолу-нагоре“ за успешна ОЕСУ. Освен това този модул предоставя на обучаваните инструменти за процеса на прилагане на ОЕСУ.

Основни права и международна закрила в модула за ЕС

Модулът „Основни права и международна закрила в ЕС“ представя основните права от гледна точка на процедурата за предоставяне на убежище. Хартата на основните права на ЕС е в основата на този учебен курс. Съответните разпоредби на хартата се представят и обясняват на обучаваните в рамките на последователните етапи на процедурите за международна закрила и прием. Те се представят както от правна, така и от практическа гледна точка с ясен акцент върху най-новите развития, като съответната съдебна практика на Съда на ЕС.

Модулът е предназначен за работещите в областта на международната закрила и приема, в това число за служители в областта на убежището,

юридически длъжностни лица, експерти по ИДП, служители по приемането и други служители, работещи на различни етапи на процедурата за международна закрила. Модулът е насочен също към граничните служители и лицата, вземащи политически решения. Както опитни, така и новопостъпили служители могат да се възползват от обучението.

Модулът е разработен в тясно сътрудничество с FRA и Frontex и е на разположение за общо използване от трите агенции.

Модул „Пол, полова идентичност и сексуална ориентация“

Модулът „Пол, полова идентичност и сексуална ориентация“ има за цел да даде възможност на служителите в областта на убежището да придобият осведоменост, умения и знания за оценка на исканията за международна закрила, основани на проблеми с пола, половата идентичност и сексуалната ориентация, като проявяват чувствителност към тези въпроси.

При процедурата за международна закрила трябва да гарантираме, че хората не се поставят в неравностойно положение заради техните пол, полова идентичност и сексуална ориентация. Проучванията са установили, че когато са засегнати тези въпроси, процедурите за международна закрила в някои държави се нуждаят от подобрения на всички етапи.

Въпреки че общият брой на молбите, свързани с пола, е много по-голям от броя на случаите, свързани с половата идентичност и сексуалната ориентация, модулът се старее да отчете и двата фактора на тяхно собствено основание, както и когато се припокриват. Акцентът е поставен върху тези концепции и аспекти, които могат да бъдат по-проблематични за служителите в областта на убежището, когато разглеждат молба за международна закрила, основана на пол и/или полова идентичност и сексуална ориентация.

Модул „Изключване“

Модулът, посветен на изключването, предоставя на служителите в областта на убежището възможност да получат специализирано обучение по оценка и прилагане на основанията за изключване съгласно член 1, раздели D, E и F от Женевската конвенция от 1951 г., които са отразени и в Директивата за признаването на ЕС. Освен това участниците в обучението научават как се влияе прилагането на основанията за изключване от международното право, вътрешното законодателство, политиките и оперативната практика,

вътрешната и международната съдебна практика, например практиката на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека, Насоките на ВКБООН и насоки на други значими организации и автори.

Обучаваните придобиват знания и умения за стриктно, но ограничено прилагане на приложимите правни разпоредби при отчитане на приложимия стандарт и тежест на доказване в случаи на изключване.

Модул „Прекратяване на закрилата“

Този модул предоставя на служителите в областта на убежището възможност да получат специализирано обучение относно прилагането на клаузите за отнемане или прекратяване на статута на международна закрила, както и да се запознаят с други обстоятелства, които могат да доведат до прекратяване на предоставената закрила, като например отказ за подновяване

на статута. Освен това участниците научават как да тълкуват условията, от които произтича прекратяване на закрилата съгласно Директивата за признаването.

Завършващите обучението по този модул ще разбират различните механизми за прекратяване на закрилата и как да подготвят и съставят решения за такова прекратяване.

Модул „Директива за процедурите за предоставяне на международна закрила“

Модулът „Директива за процедурите за предоставяне на международна закрила“ предоставя пътна карта, която да се следва от служителите в областта на международната закрила, чиято работа е свързана с аспекти на международната закрила, като достъп до процедурата, разглеждане на молбите за международна закрила или вземане на решение. Той предоставя на обучаваните знания и практически примери относно общите принципи, гаранциите и задълженията на кандидатите, както и на националните администрации, които всички държавите членки следва да прилагат в своите процедури за международна закрила в съответствие с Директивата за процедурите за предоставяне на международна закрила. В този модул обучаваните ще намерят подробни обяснения на такива сложни въпроси като достъп до процедурата, допустимост, право на правна помощ и представителство, взимане на решение, ефективни правни средства за защита или специални процедури.

Модул „Регламент от Дъблин III“

В рамките на този модул участниците в обучението усвояват знания и умения за основните въпроси, свързани с прилагането на Регламента „Дъблин III“ и начина на неговото функциониране. Обучаваните получават също възможност да се запознаят с базата данни „Евродак“ и електронната мрежа Dublinet. Наред с придобиването на знания относно целта и съдържанието на Регламента от Дъблин III, участниците научават и как да прилагат специфични аспекти на този регламент в сценарии, свързани със събиране на непридружени непълнолетни/малолетни лица със семействата им.

При завършване на обучението по този модул участниците ще придобият уменията и знанията, които са им необходими за прилагане на задължителните разпоредби на Регламента от Дъблин III в рамка, съобразена и с останалите международни правни актове в областта на правата на човека.

Модул „Условия на прием“

Модулът „Условия на прием“ е предназначен за работещите лица, които са в пряк контакт с кандидатите за международна закрила в контекста на прием, независимо от техния работодател (държавата, неправителствена организация, частен изпълнител, община и пр.). Обучението е в съответствие с разпоредбите на Директивата за определяне на минимални стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила. По време на това обучение обучаваните изучават международната и европейската правна рамка, в която беше приета настоящата Директива за определяне на минимални стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила. Те научават за различните етапи на процеса на прием, включително определяне на специалните потребности на кандидатите за международна закрила и работа с уязвими групи. В допълнение обучаваните се запознават с ролята на служителя по приемането и се учат на широк набор от умения, които могат да им помогнат във всекидневната работа.

Модул за ръководители

Обучението по модула за ръководители засяга различни аспекти, свързани с текущите задължения на административните ръководители, работещи в областта на международната закрила. Целта на модула, който обхваща както теоретични, така и практически знания, е да подпомогне ръководителите в тази област да развият своите компетентности, за да гарантират, че ръководените от тях звена работят при спазване на високи стандарти за качество, ефективно и в съответствие с международните и европейските правни изисквания.

Основната група, към която този модул е насочен, са ръководителите, работещи със служители в областта на международната закрила, например началници на звена в тази област, ръководители на екипи в такива звена и други ръководители в областта на международната закрила.

Други групи, за които този модул може да бъде полезен, са началници на звена в областта на приема и ръководители на екипи в такива звена.

Въведение в дидактиката

До 2015 г. модулът на EASO за обучение на учителите, индивидуално съобразен с всеки модул от Учебния план, представляваше едновременно „въведение в дидактическите методи“ в общата присъствена програма. Това обучение беше общо и като цяло се базираше на практически упражнения.

От 2016 г. обаче, в съответствие с искането на държавите членки, това обучение беше допълнено с предварителен онлайн модул от около 12 часа. Целта на този модул е да подготви участниците в сесиите на EASO за обучение на учителите, така че чрез модулите на EASO те да могат да станат национални обучители. За целта очакваният резултат от обучението чрез онлайн модула е: първо, участниците да могат да подготвят подходящо обучение в зависимост от аудиторията, като се прилагат различни методологии и принципи; второ, да се приложат точните методи, чрез които обучителите да могат да се справят с потенциалните специфични проблеми по време на обучението. Присъствената програма ще се фокусира върху кратка обучителна сесия, която участниците ще трябва да представят по определена тема от модула.

